

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 330.322:622.276(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15333132>

Джерела формування інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України

Єгоричева Світлана Борисівна,

доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування, Національний університет «Полтавська політехніка імені

Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна,

<https://orcid.org/0000-0002-7829-7073>

Герус Олег Олегович,

аспірант, кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,

м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0009-0005-5606-8957>

Прийнято: 22.04.2025 | Опубліковано: 03.05.2025

***Анотація.** Інвестиційна стабільність нафтогазовидобувної галузі відіграє важливу роль у збереженні енергетичної безпеки України в умовах економічної турбулентності. Метою статті є визначення структури, динаміки та ефективності джерел формування інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України в умовах воєнної економіки та трансформації енергетичних ринків. У центрі уваги перебувають фінансові інструменти, інституційні бар'єри та потенційні шляхи модернізації інвестиційного механізму в контексті стратегічної мети енергетичної*

безпеки. **Методи** дослідження охоплюють системний підхід, структурно-аналітичний метод, методи порівняльного та економіко-статистичного аналізу, що дали змогу схарактеризувати сучасні тенденції та виклики в інвестуванні нафтогазовидобувної галузі. **Результати.** Встановлено, що структура джерел інвестування зазнала істотної трансформації під впливом воєнних дій. Державний капітал, зокрема інвестиції Групи Нафтогаз, відіграє провідну роль у фінансуванні галузі, тоді як частка приватних і міжнародних джерел різко скоротилась через ризики та нестабільність середовища. Визначено основні інструменти інвестування: податкові стимули, державні капітальні програми, банківські кредити, угоди про розподіл продукції та реінвестування прибутку, та проаналізовано їхню ефективність. Зафіксовано значне падіння обсягів капітальних інвестицій у 2022 році, з подальшим зростанням у 2023, що свідчить про адаптивність галузі до воєнних умов та державну підтримку. Окрему увагу приділено бар'єрам інвестування, серед яких виокремлено високі воєнні ризики, руйнування інфраструктури, зношеність фондів, регуляторну нестабільність і недоступність зовнішнього фінансування. На підставі виявлених проблем запропоновано практичні рекомендації: стабілізацію регуляторного середовища, розширення співпраці з міжнародними інституціями, активізацію державно-приватного партнерства, стимулювання приватних інвестицій та модернізацію галузевої інфраструктури. У висновках обґрунтовано, що стабільний розвиток нафтогазовидобувної галузі можливий лише за умов комплексного оновлення інвестиційної моделі із залученням нових механізмів підтримки, фіскальної передбачуваності та стратегічного планування. Запропоновані рекомендації можуть стати основою для розробки національної інвестиційної політики в енергетичному секторі та гарантії довгострокової економічної безпеки України.

Ключові слова: ресурсний потенціал, фінансові інструменти, енергетична безпека, державна підтримка, інвестиційна привабливість.

Sources of investment support for the oil and gas industry of Ukraine

Svitlana Yehorycheva,

Doctor of Economics, Professor of the Department of Finance, Banking and Taxation, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7829-7073>

Oleh Herus,

Postgraduate Student, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-5606-8957>

***Abstract.** Investment stability of the oil and gas industry plays a key role in ensuring Ukraine's energy security in the face of economic turbulence. The **purpose** of the article is to define the structure, dynamics and efficiency of sources of investment support for the oil and gas industry of Ukraine in the context of a war economy and the transformation of energy markets. The focus is on financial instruments, institutional barriers and potential ways to modernize the investment mechanism in the context of the strategic goal of energy security. The research **methods** include a systematic approach, a structural-analytical method, methods of comparative and economic-statistical analysis, which allowed us to characterize current trends and challenges in investing in the oil and gas industry. The **results** of the study show that the structure of investment sources has undergone a significant transformation under the influence of military operations. State capital, in particular investments of the Naftogaz Group, plays a dominant role in financing*

*the industry, while the share of private and international sources has sharply decreased due to risks and environmental instability. The main investment instruments were identified: profit reinvestment, state capital programs, bank loans, production sharing agreements and tax incentives, and their effectiveness was analyzed. A significant drop in capital investment volumes was recorded in 2022, with further growth in 2023, which indicates the industry's adaptability to wartime conditions and state support. Special attention was paid to investment barriers, including high war risks, infrastructure destruction, depreciation of funds, regulatory instability and unavailability of external financing. Based on the identified problems, practical recommendations were proposed: stabilization of the regulatory environment, expansion of cooperation with international institutions, activation of public-private partnerships, stimulation of private investment and modernization of industry infrastructure. The **conclusions** substantiate that stable development of the oil and gas industry is possible only under conditions of comprehensive renewal of the investment model with the involvement of new support mechanisms, fiscal predictability and strategic planning. The proposed recommendations can become the basis for the development of a national investment policy in the energy sector and ensuring long-term energy security of Ukraine.*

Keywords: *resource potential, financial instruments, energy security, state support, investment attractiveness.*

Постановка проблеми. Нафтогазовидобувна галузь України традиційно відіграє стратегічну роль у збереженні енергетичної безпеки держави, формуванні доходів бюджету та підтримці промислового виробництва. Водночас в умовах війни та трансформації світових енергетичних ринків галузь зазнає серйозних викликів, пов'язаних із руйнуванням інфраструктури, скороченням інвестиційного ресурсу та зниженням привабливості окремих регіонів для інвестицій. Значним бар'єром

у стабільному розвитку галузі є обмежений доступ до довгострокового капіталу, нестабільність фіскального та регуляторного середовища, а також високі ризики, зумовлені воєнним станом [1; 2, с. 21–22; 3, с. 81].

Під впливом вищезазначених чинників виникає об'єктивна потреба в переосмисленні підходів до формування джерел інвестиційного забезпечення галузі. Попри наявність досліджень, що стосуються інноваційної активності підприємств, цифрової трансформації чи модернізації видобутку, у науковому дискурсі поки відсутній системний аналіз структури та ефективності джерел інвестицій, що забезпечують стабільний розвиток нафтогазовидобувного сектора саме в контексті економіки перехідного періоду та повоєнного відновлення.

Значна роль енергетичної незалежності як визначального чинника національної безпеки та розвитку вимагає створення науково обґрунтованої моделі формування інвестиційного потенціалу галузі на основі поєднання внутрішніх ресурсів, державної підтримки, приватного капіталу й міжнародного партнерства. Особливої уваги потребує визначення ролі інституційного інвестування, спрямованого на довгострокові інфраструктурні проекти, зокрема у сфері екологічної безпеки [4, р. 50–51; 5, р. 3957–3957; 6, с. 79–80].

Таким чином, нагальною науковою та практичною проблемою є обґрунтування механізмів формування та оптимізації джерел інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України. Це сприятиме не лише покращенню її інвестиційної привабливості, а й забезпеченню системного оновлення матеріально-технічної бази, розширенню застосування фінансових інструментів та підвищенню конкурентоспроможності в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України перебуває в центрі уваги

наукової спільноти як у межах національного, так і міжнародного дискурсу. Д. Різник (D. Riznyk) розглядає стратегічні напрями інвестиційної політики України в умовах повоєнної відбудови, наголошуючи на необхідності забезпечення макроекономічної стабільності, удосконалення інституційної спроможності та формування прозорого середовища для приватних інвесторів [4]. Подібну думку розвиває О. Суходоля зі співавт., наголошуючи на важливості енергетичної безпеки як фундаменту економічного зростання в повоєнний період [7]. Автори зазначають, що стабільна нормативна база та залучення міжнародного партнерства є важливими для активізації інвестицій у нафтогазовий сектор. Проте обидва підходи залишають відкритим питання щодо конкретних механізмів реалізації зазначених пріоритетів у секторі видобутку.

І. Чудик та Д. Паневник аналізують цифрову трансформацію як основний драйвер розвитку нафтогазової галузі, підкреслюючи її вплив на підвищення продуктивності та оптимізацію витрат [8]. Проте дослідники не розкривають механізмів фінансового забезпечення впровадження таких рішень. Це питання опосередковано розв'язують О. Бедик і Є. Бобров, які аргументують, що в умовах ринкової турбулентності саме адаптивна інвестиційна політика сприяє забезпеченню інноваційного розвитку підприємств [9]. З подібним підходом виступають О. Баула та Д. Ружевич, які звертають увагу на потребу формування інноваційного середовища, але з акцентом на необхідності його інституційного супроводу [10]. Ці позиції створюють міцне підґрунтя для розуміння інноваційної трансформації, однак обмежуються рамками внутрішніх процесів підприємств без глибокого аналізу джерел інвестування.

За напрямом екологічних викликів та інвестицій в стійкість І. Фадєєва та І. Туць розглядають екологічний складник невіддільним елементом інвестиційної політики нафтогазовидобувних підприємств [6]. Їхня модель

мінімізації фінансових втрат від викидів вуглеводнів передбачає запровадження інноваційних механізмів оцінки та управління ризиками.

Варто виокремити працю С. Козака, який наголошує на кризовому стані виробничої безпеки в нафтогазовому комплексі України, вказуючи на потребу в оновленні матеріально-технічної бази через постійне недофінансування [11]. Дослідження І. Матійчук акцентує на потребі в системному державному регулюванні газового ринку як чинника стабільного функціонування та привабливості для інвесторів [12]. Водночас О. Габрилевич розглядає регуляторну політику як стримувальний чинник, що формує бар'єри для надходження інвестицій, особливо через складність процедур та непередбачуваність регуляторного середовища [13].

Дослідження О. Сьомака, яке хоча й має переважно статистичний характер, дає змогу окреслити тенденції зовнішньоекономічної діяльності у видобувній галузі, що впливають на прогнозування інвестиційної активності [14]. Подібним чином І. Власенко зі співавторами розглядають поточний стан та перспективи розвитку видобувної галузі України, однак основний фокус зроблено на структурно-галузевих аспектах, тоді як фінансове підґрунтя інвестиційного розвитку залишено поза межами дослідження [15].

Окремі правові аспекти глобального інвестування в енергетичні активи висвітлено в роботі М. Й. Демченко (M. Y. Demchenko), зокрема в частині регулювання офшорних фінансових центрів у постпандемічний період [16]. Попри те, що дослідження не є галузевим спрямованим, окреслені правові виклики можуть бути релевантними для побудови безпечного юридичного середовища інвестування в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу науковців до питань інвестування в енергетичний сектор, низка концептуальних і прикладних аспектів забезпечення розвитку нафтогазовидобувної галузі України залишається недостатньо опрацьованою.

Насамперед ідеться про відсутність системної методології оцінки ефективності фінансових інструментів у специфічних умовах воєнної економіки, що унеможливорює формування єдиної стратегії мобілізації внутрішніх і зовнішніх ресурсів. Досі не визначено оптимального балансу між державним, приватним і міжнародним фінансуванням з урахуванням ризик-профілю кожної групи джерел.

Недостатньо висвітлено практичні механізми залучення довгострокового інституційного капіталу, зокрема через державно-приватне партнерство у видобутку. Водночас екологічна модернізація й цифрова трансформація залишаються частково інтегрованими в загальну модель інвестиційного планування, попри їхню стратегічну вагу.

Таким чином, подальші наукові дослідження мають зосередитись на міждисциплінарному обґрунтуванні механізмів формування інвестиційного потенціалу галузі, з акцентом на синергії фінансових інструментів, технологічних інновацій та інституційної підтримки. Заповнення цих прогалин сприятиме створенню комплексної концепції управління інвестиційною привабливістю нафтогазовидобувного сектора в умовах післякризового розвитку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у визначенні джерел формування інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України в умовах воєнного та повоєнного періодів з урахуванням сучасних економічних викликів і потреб збереження енергетичної безпеки держави. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. Систематизувати основні джерела інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі.
2. Схарактеризувати фінансові інструменти та бар'єри ефективного інвестування в галузі.

3. Розробити рекомендації для вдосконалення механізмів формування інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі з урахуванням економічних реалій та стратегічних пріоритетів розвитку енергетики України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нафтогазовидобувна галузь України фінансується з трьох основних груп джерел: державних, приватних та міжнародних. З 2022 по 2024 роки переважало державне фінансування, що було зумовлено обмеженим доступом до зовнішнього капіталу через воєнний стан.

До державних джерел належать насамперед реінвестиції прибутків і капітальні вкладення державних компаній (передусім Групи Нафтогаз, зокрема АТ «Укргазвидобування» та ПАТ «Укрнафта»), а також підтримка державного бюджету у формі цільових програм або державних гарантій. У 2023 році понад 80 % інвестицій у сектор здійснювались саме державними суб'єктами господарювання [10, с. 97–98; 17, с. 12–13; 18, с. 2]. Приватними джерелами (приватне фінансування) є власні кошти незалежних видобувних компаній, кошти вітчизняних інвесторів, банківські кредити та випуск корпоративних облігацій. Їхня частка в загальному обсязі інвестицій становила близько 20 % у 2023 році, що демонструє скорочення через зростання ризиків [17, с. 12–13; 19]. Міжнародні джерела охоплюють прямі іноземні інвестиції (участь закордонних нафтових і газових компаній у проєктах в Україні), позики міжнародних фінансових організацій (Європейського банку реконструкції та розвитку, Світового банку тощо), а також гранти й технічну допомогу від донорів. Останніми роками співвідношення трьох основних груп джерел зазнало істотних змін під впливом економічних і політичних чинників, особливо від початку повномасштабної війни.

До війни в структурі інвестицій переважали власні кошти державних та приватних видобувних підприємств, причому приватні інвестори активно

вкладалися в нові свердловини за сприятливих умов оподаткування (стимульовальні рентні ставки) [19; 20]. З початком воєнних дій ризики різко зросли, і більшість іноземних інвесторів фактично призупинили діяльність або вийшли з галузі, що звузило частку міжнародного капіталу до мінімуму. Галузь стала залежною від державного сектору: державні компанії вимушено взяли на себе провідну роль у підтримці видобутку газу коштом власних інвестицій, тоді як приватні компанії скоротили програми розвитку.

Окрім змін у структурі джерел, війна зумовила значні коливання обсягів інвестицій у галузь. У 2022 році капітальні вкладення в нафто- та газовидобуток різко впали через бойові дії, руйнування інфраструктури та вплив капіталу. За офіційними даними, у 2022 році в сегмент видобутку природного газу було інвестовано лише 4,64 млрд грн, що на 76 % менше порівняно з 2021 роком (19,44 млрд грн) [21]. Інвестиції у видобуток сирової нафти склали 1,36 млрд грн (-15% до 2021 року). Сукупно нафтовий і газовий сегмент залучив близько 6,0 млрд грн капітальних інвестицій у 2022 році, що є найнижчим показником упродовж останнього десятиліття.

Проте вже у 2023 році завдяки адаптації до воєнних умов та державним стимульовальним заходам галузь продемонструвала потужне відновлення інвестиційної активності. Капітальні інвестиції у видобуток газу зросли до 36,7 млрд грн (у 8 разів більше, ніж у 2022 році), а у видобуток нафти – до 2,9 млрд грн [19]. Такий стрибок зумовлений реалізацією відкладених проєктів буріння, інтенсивним ремонтом свердловин та залученням додаткових ресурсів державними компаніями для нарощення власного видобутку на тлі енергетичної кризи. Унаслідок цього загальний обсяг інвестицій у нафтогазовидобувну галузь у 2023 році досяг приблизно 39,6 млрд грн, перевищивши навіть довоєнний рівень 2021 року (близько 21 млрд грн) [19]. У табл. 1 наведено сукупні обсяги капітальних інвестицій у нафтогазовидобувну галузь України у 2021–2023 роках, що дає змогу оцінити

масштаб коливань під впливом воєнних ризиків та активізації державної підтримки у 2023 році.

Таблиця 1

Динаміка капітальних інвестицій у нафтогазовидобувну галузь України у 2021–2023 рр.

Рік	Інвестиції у видобуток газу, млрд грн	Інвестиції у видобуток нафти, млрд грн	Разом, млрд грн
2021	Немає даних	Немає даних	≈21,0
2022	4,64	1,36	6
2023	36,7	2,9	39,6

Джерело: сформовано авторами на основі даних [19; 20; 21]

У сучасних умовах трансформації енергетичного ринку, загострених війною та нестачею іноземного капіталу, підприємства нафтогазовидобувної галузі вимушені вдаватись до гнучкого підходу до інвестування [3, с. 84–86]. Це зумовлює активне застосування фінансових інструментів, здатних забезпечити підтримку сталого розвитку та стабільності видобутку. Найбільш поширеними з них є реінвестування прибутку, державні капітальні програми, банківські кредити, угоди про розподіл продукції та податкові стимули.

Державні капітальні програми, профінансовані з бюджету або коштом ресурсів НАК «Нафтогаз України», відіграли визначальну роль у підтримці буріння та ремонту свердловин [17, с. 11–13]. Банківські кредити, хоч і присутні на ринку, мають обмежений характер через надвисоку облікову ставку (20–25%) у 2022–2023 роках, а також підвищені ризики, про що зазначено в аналітичних матеріалах DiXi Group [19].

До перспективних інструментів належать угоди про розподіл продукції, які були поновлені у 2023 році для підвищення інвестиційної привабливості галузі [17, с. 17–18]. Ці угоди дають можливість інвестору вкладати кошти в інтенсифікацію видобутку без зміни права власності на актив.

Окрему роль у стимулюванні інвестиційного процесу відіграють податкові механізми. У 2023 році діяв тимчасовий режим прив'язки рентної плати до внутрішніх цін, що значно підвищив фінансову стійкість компаній. Загалом поєднання класичних та інноваційних інструментів сприяє підтримці базового рівня інвестицій навіть попри відсутність доступу до зовнішніх ринків капіталу. У табл. 2 представлено систематизований огляд основних фінансових інструментів, що застосовуються в нафтогазовидобувній галузі України, із зазначенням їхніх характеристик і джерел підтвердження.

Таблиця 2

Основні фінансові інструменти інвестування в нафтогазовидобувній галузі України

Інструмент	Характеристика
Реінвестування прибутку	Самофінансування підприємств за рахунок власного прибутку
Державні капітальні програми	Бюджетне фінансування, внутрішні інвестиції НАК «Нафтогаз України»
Банківські кредити	Обмежений доступ у зв'язку з високими ставками та ризиками
Угоди про розподіл продукції	Інструмент державно-приватного партнерства для освоєння ділянок
Податкові стимули	Зниження рент, прив'язка до внутрішніх цін

Джерело: сформовано авторами на основі даних [3, с. 84–86; 10, с. 99–100; 17, с. 11–18; 19]

Попри наявність широкого спектра фінансових інструментів, інвестиційна діяльність у нафтогазовому секторі України стримується низкою системних бар'єрів. У табл. 3 систематизовано основні проблеми, що значно обмежують залучення внутрішнього та зовнішнього капіталу. Насамперед варто зазначити високий рівень воєнних ризиків, що зумовив згортання активності іноземних інвесторів. Прямими наслідками бойових дій стали руйнування інфраструктури та обмеження доступу до низки родовищ. За оцінками Київської школи економіки, сукупні збитки енергетичному сектору України у 2022–2023 роках перевищили 9,0 млрд дол. США [2, с. 3–4].

Таблиця 3

Основні бар'єри для інвестування в нафтогазовидобувну галузь України

Бар'єр	Сутність проблеми
Воєнні ризики	Загроза пошкодження об'єктів інфраструктури, неможливість прогнозування інвестиційної віддачі
Руйнування інфраструктури	Зниження пропускної спроможності, втрати матеріальних ресурсів, ускладнення транспортування
Нестабільність регуляторного середовища	Часті зміни фіскальної політики, дозвільних процедур, рентних ставок
Недоступність зовнішнього фінансування	Високий рівень країнового ризику, згорання активності іноземних банків та інвестфондів
Зношеність виробничих потужностей	Старіння основних фондів, критичний технічний стан свердловин та обладнання

Джерело: сформовано авторами на основі даних [2, с. 25; 11, с. 292–294; 13, с. 3–4; 19].

Також критичним обмеженням виступає нестабільність регуляторного середовища [13, с. 3–4]. Часті зміни в оподаткуванні, процедурах ліцензування та дозвільній документації створюють додаткові ризики для стратегічного планування інвестицій. Інвестори не мають чітких довгострокових гарантій щодо умов реалізації проєктів, що відштовхує приватний капітал. Крім того, обмежений доступ до зовнішнього фінансування також впливає на інвестиційну динаміку. Зниження суверенного кредитного рейтингу України та зростання країнового ризику унеможлиблює залучення міжнародного капіталу на прийнятних умовах [19]. Більшість банків та інституцій утримуються від видачі кредитів українським компаніям або вимагають надвисоких ставок.

Аналіз структури джерел, інструментів та бар'єрів інвестування свідчить, що для забезпечення сталого розвитку нафтогазовидобувної галузі України в умовах воєнного та повоєнного періодів необхідне комплексне оновлення механізмів інвестиційного забезпечення. Пріоритетним завданням

є створення стабільного та передбачуваного регуляторного середовища. Запровадження мораторію на зміну рентних ставок та фіскальних умов для видобувних проєктів щонайменше на п'ять років сприятиме зміцненню довіри інвесторів. До того ж цифровізація процедур надання спеціальних дозволів та забезпечення прозорості в доступі до надр сприятимуть зменшенню адміністративних бар'єрів і корупційних ризиків.

В умовах обмеженого внутрішнього фінансового ресурсу особливу увагу необхідно приділити активізації співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Створення цільових фондів підтримки газовидобутку з участю міжнародних донорів сприятиме акумулюванню коштів для модернізації галузі. Одночасно варто впровадити механізми страхування воєнних та політичних ризиків через експортно-кредитні агентства країн-партнерів. Розширення практики укладення угод про розподіл продукції з міжнародними компаніями відкриє шлях до залучення інноваційних технологій та спільного управління ризиками.

Паралельно із зовнішнім фінансуванням важливо стимулювати приватні внутрішні інвестиції. Для цього необхідно продовжити дію стимулювальних рентних ставок для нових свердловин, запровадити механізм прискореної амортизації обладнання, а також розширити практику укладення довгострокових контрактів на продаж газу за передбачуваними умовами. Підтримка сервісних та інноваційних компаній, які пропонують технологічні рішення у видобутку, зокрема у сфері цифровізації, сприятиме формуванню конкурентного середовища.

Окремим напрямом має стати модернізація нафтогазової інфраструктури. Доцільно розробити державну програму її оновлення з пріоритетом на відновлення пошкоджених об'єктів, заміну застарілого обладнання та впровадження енергоефективних технологій. До фінансування варто залучити міжнародних донорів, державні фонди та надприбутки від

державних компаній. Важливим є також розвиток напрямів інновацій – пілотні проєкти зі зменшення вуглецевого сліду, технології уловлювання вуглецю, використання цифрових двійників родовищ, які забезпечать галузі стійкий розвиток відповідно до європейських екологічних стандартів.

Для реалізації вказаних кроків потрібна координація зусиль держави, бізнесу та міжнародних партнерів. Запропоновано створення постійного координаційного органу при Міністерстві енергетики України з питань інвестування у видобуток, який би об'єднував усі зацікавлені сторони. Оновлена Енергетична стратегія України має охоплювати чіткі індикатори інвестиційної активності, прогнозовані обсяги видобутку та орієнтири державної підтримки. Додатковим інструментом може стати повернення найбільших гравців на міжнародні фінансові ринки через випуск гарантованих єврооблігацій для фінансування галузевих проєктів.

Комплексна реалізація цих рекомендацій дасть змогу значно підвищити інвестиційну активність у нафтогазовидобувній галузі, зміцнити її економічну стабільність і сприятиме досягненню стратегічної мети – енергетичної безпеки України на основі розвитку власного видобутку.

Висновки. Дослідження сприяло систематизації основних джерел інвестиційного забезпечення нафтогазовидобувної галузі України в умовах глибокої економічної та безпекової нестабільності. Було визначено, що на сучасному етапі фінансування галузі здійснюється здебільшого коштом державних ресурсів, у той час, як роль приватних і міжнародних джерел істотно зменшилася під впливом воєнних ризиків. З'ясовано, що співвідношення між джерелами має тенденцію до зміщення в бік державного сектора, що є вимушеною реакцією на обмеження доступу до зовнішніх фінансових ресурсів. Водночас спостерігається відновлення інвестиційної динаміки у 2023 році, пов'язаної з адаптацією компаній до нових умов і дією цільових стимулів.

Проаналізовано фінансові інструменти, що забезпечують приплив інвестицій до галузі, та виявлено основні бар'єри, які стримують їхнє ефективне застосування. Найбільш релевантними інструментами залишаються реінвестування прибутку, державні капітальні програми та угоди про розподіл продукції. Водночас їхня ефективність нівелюється впливом таких чинників, як нестабільність регуляторного середовища, висока вартість кредитного ресурсу, зношеність інфраструктури та зростання ризику втрат активів через воєнні дії. Підкреслено, що наявна система інвестування потребує глибокого перезавантаження з урахуванням нових викликів воєнної економіки.

На основі здійсненого аналізу запропоновано рекомендації щодо вдосконалення механізмів формування інвестиційного забезпечення галузі, серед яких: стабілізація фіскального поля шляхом законодавчого закріплення основних умов оподаткування, активізація співпраці з міжнародними фінансовими інституціями, розвиток державно-приватного партнерства, стимулювання внутрішніх приватних інвестицій та модернізація інфраструктури. Особливу увагу приділено інноваційному виміру розвитку – зокрема, упровадженню цифрових технологій та екологічно безпечних рішень, що відповідають сучасним тенденціям сталого розвитку.

Досягнення довгострокової енергетичної безпеки України можливе лише за умов комплексної реалізації цих підходів, скоординованих на рівні державної політики та інституційного управління. Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінці ефективності впровадження нових моделей державно-приватного партнерства та механізмів воєнного страхування інвестицій у видобувну галузь.

Список використаних джерел

1. Ahad M., Imran Z. A., Shahzad K. Safe haven between European ESG and energy sector under Russian-Ukraine war: Role of sustainable investments for portfolio diversification. *Energy Economics*. 2024. Vol. 138. 107853. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2024.107853>.
2. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року. *Громадська організація «Інститут Київська Школа Економіки»*. 2024. 60 с. URL: http://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf (дата звернення: 14.02.2025).
3. Віблій П., Блавт А. Інвестиційний потенціал України в умовах війни. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 3(82). С. 80–85. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.080.
4. Riznyk D. Priorities and Mechanisms for Enhancing Ukraine's Investment Strategy in the Post-War Reconstruction Period. *Economics & Education*. 2023. Vol. 8(4). P. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2023-4-8>.
5. Zhou E., Wang X. Dynamics of systemic risk in European gas and oil markets under the Russia–Ukraine conflict: A quantile regression neural network approach. *Energy Reports*. 2023. Vol. 9. P. 3956–3966. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.egyr.2023.03.030>.
6. Фадєєва І., Туць І. Формування інноваційного механізму мінімізації фінансових втрат нафтогазовидобувних підприємств від наслідків викидів вуглеводнів. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 330(3). С. 79–89. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-11>.
7. Суходоля О., Харазішвілі Ю., Рябцев Г. Енергетична безпека України в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови: монографія. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2023. 153 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-book.2023.01>.

8. Чудик І., Паневник Д. Аналіз процесів цифрової трансформації нафтогазової галузі. *Нафтогазова енергетика*. 2024. № 2(40). С. 73–87. DOI: [https://doi.org/10.31471/1993-9868-2023-2\(40\)-73-87](https://doi.org/10.31471/1993-9868-2023-2(40)-73-87).

9. Бедик О., Бобров Є. Управління інноваційною активністю газовидобувних підприємств в умовах зміни ринкової динаміки. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. № 2(70). С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-70-123-140>.

10. Баула О., Ружевич Д. Передумови інноваційного розвитку нафтогазової галузі України в умовах трансформації економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 8(278). С. 95–106. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/08/8.24._topic_Oleksii-Baula-Dmytro-Ruzhevych-95-106-1.pdf (дата звернення: 15.02.2025).

11. Козак С. Сучасні проблеми виробничої безпеки підприємств нафтогазового комплексу України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. № 324(6). С. 291–297. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-49>.

12. Матійчук Л. Особливості системного забезпечення безпеки газового ринку України. *Проблеми економіки*. 2022. № 2. С. 58–65. DOI: <https://orcid.org/0000-0001-6701-4683>.

13. Габрилевич О. Вплив регуляторної політики на конкурентоспроможність нафтопереробної галузі. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. С. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-37>

14. Сьомак О. Аналіз експорту та імпорту добувної галузі України. *Економічний простір*. 2020. № 153. С. 123–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-21>.

15. Власенко І., Галаченко О., Бондар Т., Глінська Р. Видобувна галузь України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Herald of Khmelnytskyi*

National University. Economic Sciences. 2024. № 336(6). С. 213–217. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-33>.

16. Demchenko M. Y. Legal challenges and prospects of corporate regulation of offshore financial centers in the post-pandemic period. *Juridical scientific and electronic journal*. 2025. № 2. Р. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/20>.

17. Investing in Ukraine's Oil & Gas Industry 2024. *Асоціація газовидобувних компаній України*. 2024. 40 с. URL: <https://agpu.org.ua/images/pdf/Guide2024.pdf> (дата звернення: 15.02.2025).

18. Моніторинг нафтогазовидобувного сектору, 6–12 квітня 2025. *Асоціація газовидобувних компаній України*. 2025. 2 с. URL: <https://agpu.org.ua/images/pdf/week/2025/12-04-2025.pdf> (дата звернення: 15.02.2025).

19. Більш ніж удвічі зросли капітальні інвестиції в енергетику 2023 року. *DiXi Group*. 2024. URL: <https://dixigroup.org/bilsh-nizh-udvichi-zrosly-kapitalni-investytsiyi-v-energetyku-u-2023-rozci/> (дата звернення: 15.02.2025).

20. За крок до незалежності: чи вдасться Україні відмовитись від імпорту газу. *Українська енергетика*. 2023. URL: <https://ua-energy.org/uk/posts/za-krok-do-nezalezhnosti-chy-vdastsia-ukraini-vidmovytysia-vid-importu-hazu> (дата звернення: 16.02.2025).

21. Капітальні інвестиції в енергетику у 2022 році через війну впали наполовину. *Українська енергетика*. 2023. URL: <https://ua-energy.org/uk/posts/kapitalni-investytsii-v-enerhetyku-u-2022-rotsi-cherez-viinu-vpaly-napolovynu> (дата звернення: 16.02.2025).